

Dobrosława Świerczyńska

Czterdziestolecie Instytutu Badań Literackich PAN

Biuletyn Polonistyczny 32/3-4 (114-115), 1-4

1989

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT BADAŃ LITERACKICH
BIULETYN
POLONISTYCZNY

KWARTALNIK

Rok XXXII

Grudzień 1989

Zeszyt 3-4(114-115)

KRONIKA KRAJOWA

Z ŻYCIA NAUKOWEGO IBL

CZTERDZIESTOLECIE INSTYTUTU BADAŃ LITERACKICH PAN

Wiosną 1986 r. powołano w Instytucie Komisję d/s organizacji obchodów jubileuszu. Członkami Komisji zostali: prof. Maria Renata Mayenowa i prof. Stefan Zólkiewski - należący do założycieli Instytutu, doc. dr hab. Ryszard Górski - z ramienia Dyrekcji oraz dr Krystyna Sierocka, Ryszard Wojciechowski i Dobrosława Świerczyńska.

Na kolejnych zebraniach Komisji dyskutowano formę przyszłych obchodów jubileuszowych, rozpatrywano projekty zorganizowania okolicznościowej sesji lub uroczystego posiedzenia Rady Naukowej IBL, wydanie specjalnej książki pamiątkowej czy też druku bibliofilskiego, przygotowanie "Kroniki" i opracowanie bibliografii wydawnictw IBL, zorganizowanie okolicznościowej wystawy, wybite medalu pamiątkowego itp. W końcu ze względów obiektywnych przyjęto plan przewidujący przygotowanie "Kroniki IBL", która byłaby drukowana jako kolejne zeszyty "Biuletynu Polonistycznego", oraz wydania bibliografii prac naukowych Instytutu za lata 1948-1987. Autorsko "Kronikę" podjęła się przygotować doc. dr hab. Jadwiga Czachowska wraz z zespołem w składzie: dr Joanna Zawadzka i mgr Julia Pitera. "Wydawnictwa Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk 1948-1987" opracowała dr Cecylia Gajkowska.

Uroczystości jubileuszowe odbyły się 15 grudnia 1988 r. w salach Domu Nauczyciela na Starym Mieście. Uczestników spotkania w imieniu Dyrekcji powitał doc. dr hab. Ryszard Górski. Specjalne słowa powitania skierował do uczestniczących w uroczystości: wiceprezesa PAN, prof. Władysława Markiewicza, sekretarza Wydziału I prof. W. Hensla, zastępców sekretarza Wydziału I - prof. Bohdana Jaczewskiego i prof. Leszka Kasprzyka, I sekretarza KZ PZPR przy PAN, dra Jerzego Pyrgały, przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu, prof. Bogdana Zakrzewskiego, przedstawicieli pokrewnych placówek i instytutów PAN-owskich, współdziałających z IBL, oraz do przedstawicieli placówek polonistycznych szkół wyższych i oficyn wydawniczych, radia i telewizji.

Bardzo serdecznie doc. dr hab. R. Górski powitał prof. Stefana Żółkiewskiego, należącego do grupy inicjatorów-założycieli, a także osoby współdziałające w Instytucie w początkowym okresie je-

go istnienia. Poprosił następnie o uczczenie chwilę ciszy pamięci zmarłych Kolegów - pracowników, współpracowników i przyjaciół Instytutu.

Z kolei prof. Alina Witkowska, dyrektor Instytutu, przypomniała w swym wystąpieniu dzieje placówki-jubilata, starszej od samej Polskiej Akademii Nauk. Mówiła o różnych możliwościach spojrzenia na jego historię, jako na dzieje dyscypliny polonistycznej, na dzieje prądów badawczych, dzieje inicjatyw naukowych i wydawniczych, dzieje zespołów (także dyrekcyjnych). Podkreśliła, że Instytut od początku swego istnienia starał się stosować zobiektywizowane kryteria naukowe w badaniach literackich, prowadzonych przez przez cały czas w trzech głównych kierunkach: historii literatury, teorii literatury, szeroko pojętej dokumentacji. Dbano także o powiązania z innymi dziedzinami humanistyki. Instytut był i jest swoistym centrum polonistycznym zarówno w zakresie funkcji pomyślowych, jak i w interpretacji i wydawnictwie. Prof. Witkowska mówiła też o całkiem konkretnych osiągnięciach, o sporach naukowych i ideowych w naszej placówce i wokół niej, o zmianach pokoleniowych i związanych z nimi zmianach w podejmowanej tematyce, w stylu pracy... Mówiła też o naszych porażkach. Młodym kolegom życzyła udziału w radości tworzenia, poczucia znalezienia właściwej drogi.

Prof. S. Żółkiewski w krótkim wystąpieniu przypomniał czasy, gdy Instytut skupiał uwagę całego środowiska polonistycznego, gdy stanowił awangardę badawczą, gdy tu znajdowały miejsce i zainteresowanie nowe prądy w literaturoznawstwie, takie jak marksizm, strukturalizm, formalizm - obok dawnej szkoły polonistycznej. Po tej wypowiedzi prof. Władysław Markiewicz złożył Instytutowi - w imieniu prezesa PAN, prof. J.K. Kostrzewskiego, sekretarza nauko-

wego, prof. R. Neya, i własnym - życzenia owocnej pracy i osiągnięć naukowych. Przypomniawszy też - niemal na prawach anegdoty - czasy, gdy Instytut był w Akademii traktowany jak "enfant terrible", gdy sprawiał kłopoty urzędnikom i ideologom. Z kolei prof. Zakrzewski w imieniu Rady Naukowej życzył Instytutowi sukcesów, przypomniał spory i kontrowersje ideowe, jakie niekiedy wstrząsały placówką - nie zmniejszały jednak jej prężności naukowej, niejednokrotnie przyczyniały się do jej szybszego rozwoju. Życzenia dla Instytutu przekazali także przedstawiciele wydawnictw.

Po przemówieniach doc. Górski odczytał liczne telegramy i teksty gratulacyjne, jakie napłynęły z okazji jubileuszu Instytutu. Następnie prof. prof. S. Żółkiewski, W. Markiewicz, W. Hensel i doc. R. Górski wręczyli dyplomy i odznaczenia. Z okazji 40-lecia pracy w Instytucie specjalne listy gratulacyjne i kwiaty otrzymały prof. Maria Janion i prof. Maria Żmigrodzka - pracujące w Instytucie od chwili jego powstania. Krzyże Kawalerskie Orderu Odrodzenia Polski otrzymały dr Zofia Sypulanka i prof. Maria Żmigrodzka, zaś Złote Krzyże Zasługi - prof. Elżbieta Aleksandrowska, dr Hanna Kirchner, dr Krystyna Korotaj, dr Feliksa Lichodziejewska, dr Ryszard Wojciechowski, dr Lucyna Woronczak, mgr Maria Gajewicz i Wiesława Cieślak.

Po części oficjalnej uczestnicy uroczystości zostali zaproszeni na "lampkę wina" do sal kawiarni Domu Nauczyciela, gdzie także snuto wspomnienia i układano plany na przyszłość.

luty 1989

Dobrosława Świerczyńska